

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

февруари 2014 година

Скопје, април 2014

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

февруари 2014 година

- Индустриското производство во февруари 2014 година во споредба со февруари 2013 година забележа раст од 4,1%;
- Стапката на инфлација изнесува 0,6% на годишна основа, а -0,1% на месечна основа;
- Годишен раст на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - февруари 2014 година од 6,3%, со вредносен раст од 10,9% и пад на увезените количини стоки од 20,3%, со вредносен раст од 6,4%, што резултираше со намалување на трговскиот дефицит за 1,1% во однос на истиот период од 2013 година;
- Раст на вкупните приходи во Буџетот од 11,3% и на вкупните расходи од 12,2% во овој двомесечен период од 2014 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 7.558 милиони денари (1,54% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 7.292 милиони денари (1,49% од БДП);
- Раст од 7% на вкупните кредити кон приватниот сектор и раст од 6,1% на вкупниот депозитен потенцијал на банките на годишна основа;

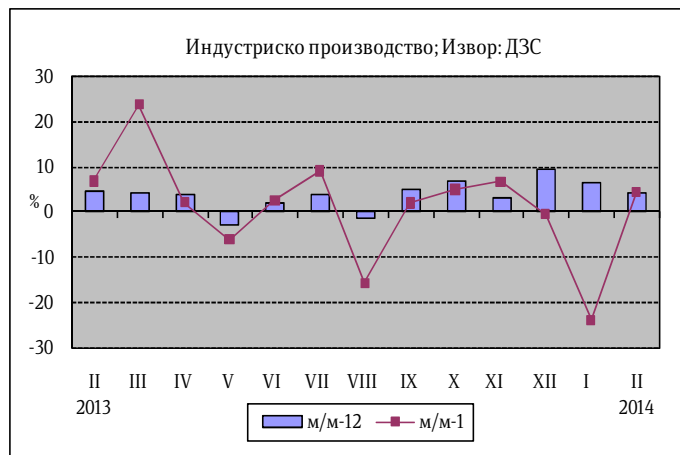
1. Реален сектор

Во февруари 2014 година индустриското производство забележа раст од 4,1% во споредба со февруари 2013 година. Анализирани по сектори, секторот Преработувачка индустрија забележа раст на производството од 10,0%. Секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 3,5% како резултат на растот во гранките Вадење други руди и камен од 36,9% и Вадење јаглен и лигнит од 2,0%, додека гранката Вадење руди на метал забележа пад од 4,3%. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 21,5%.

Индустриско производство (во %) - февруари 2014 година			
	м/м-12	м/м-1	$\frac{\text{I-II 2014}}{\text{I-II 2013}}$
Вкупно	4,1	4,4	5,2
Рударство и вадење камен	3,5	1,9	1,2
Преработувачка индустрија	10,0	8,5	11,0
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	-21,5	-13,6	-15,7

Извор: ДЗС

Во рамките на Преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 13 од 23 гранки, кои сочинуваат 41,75% од индустриското производство. Кај гранките со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство раст од 0,1% е забележан во

гранката Производство на облека. Значителен раст е остварен и кај следните гранки: Производство на моторни возила, приколки и полуприколки 493,3%, Производство на производи од гума и производи од пластични маси 79,7%, Производство на други неметални минерални производи 66,3%, Производство на машини и уреди, неспоменати на друго место 52,3%, Преработка на дрво и производи од дрво и плута, освен мебел 48,6%, Производство на електрична опрема 40,5%, Производство на текстил 39,1%, Производство на хемикалии и хемиски производи 35,2%, Производство на останата опрема за транспорт 32,5%, Печатење и продукција на снимени медиуми 22,4%, Производство на пијалаци 22,0% и Производство на мебел 5,7%.

Индустриското производство во февруари 2014 година во однос на јануари 2014 година забележа раст од 4,4%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан во секторот Преработувачка индустрија од 8,5% и секторот Рударство и вадење камен од 1,9%, како резултат на растот во гранките Вадење други руди и камен од 54,9% и Вадење јаглен и лигнит од 2,6%, додека гранката Вадење руди на метал забележа пад од 10,6%, а секторот Снабдување со електрична енергија, гас пареа и климатизација пад од 13,6%.

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – февруари 2014 година во однос на истиот период од 2013 година регистрира раст од 5,2%. Секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 11,0%,

секторот Рударство и вадење камен оствари раст од 1,2%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 15,7%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во февруари 2014 година во однос на февруари 2013 година покажуваат зголемување на производството кај: Капитални производи од 39,1% и Интермедијарни производи, освен енергија од 15,5%. Пад е забележан кај групите: Енергија 16,5%, Трајни производи за широка потрошувачка 7,2% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,4%.

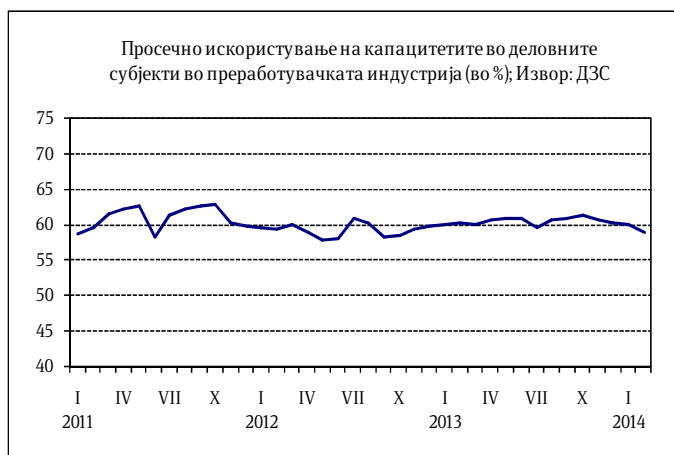
На месечно ниво, податоците за индустриското производство по наменски групи во февруари 2014 година покажуваат зголемување на производството кај групата Капитални производи за 26,6%, Интермедијарни производи, освен енергија 13,2% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,1%, додека пад е забележан кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка 9,7% и групата Енергија 9,6%.

На кумулативна основа, во периодот јануари - февруари 2014 година во однос на истиот период од минатата година раст е забележан кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка 13,0%, Капитални производи 24,4%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 4,7% и Интермедијарни производи освен енергија 15,0%. Пад од 14,9% е забележан во групата Енергија .

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Според оценката, тековната економска состојба на деловните субјекти во февруари 2014 година е понеповолна во однос на претходниот месец и во однос на февруари 2013 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е понеповолна во однос на претходниот месец, а поповолна во однос на февруари 2013 година. Во февруари 2014 година оценката за обемот на производство во изминатите три месеци е понеповолна во однос на јануари 2014 година и во однос на февруари 2013 година. Во февруари 2014 година, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се понеповолни во однос на претходниот месец и во однос на февруари 2013 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во февруари 2014 година за наредните три месеци се понеповолни во однос на минатиот месец, а поповолни во однос на февруари 2013 година.

Просечното искористување на капацитетите во февруари 2014 година изнесува 58,9%, што претставува намалување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 60,0%. Споредено со февруари 2013 година, искористеноста на капацитетите е пониска за 1,4п.п..

Во февруари 2014 година залихите на сировини и репроматеријали, како и тековните набавки на сировини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Оценката за сегашната состојба со залихите на готови производи е понеповолна во споредба со претходниот месец, но поповолна во споредба со февруари 2013 година. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, се очекува намалување на просечните набавни цени на инпутите, додека продажните цени на готовите производи се очекува да се зголемат.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во февруари 2014 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 25,7%, недоволната домашна побарувачка со 18,7%, недостигот на квалификувана работна сила со 11,1%, неизвесното економско окружување со 8,4%, финансиските проблеми со 8,3%, конкурентниот увоз со 7,9%, недостигот на сировини со 2,8%, недостигот на опрема со 2,8% и нејасните економски закони со 1,9%.

Како ограничувачки фактор во февруари 2014 година во однос на јануари 2014 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недостигот на квалификувана работна сила, конкурентниот увоз, финансиските проблеми, нејасните економски закони и неизвесното економско окружување, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната странска побарувачка, недоволната домашна побарувачка, недостигот на опрема и недостигот на сировини. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во февруари 2014 година во однос на февруари 2013 година забележа зголемување од 6,8%.

Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторот Преработувачка индустрија за 8,1%, додека намалување на бројот на работници има во секторите Рударство и вадење камен за 0,8% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 0,7%.

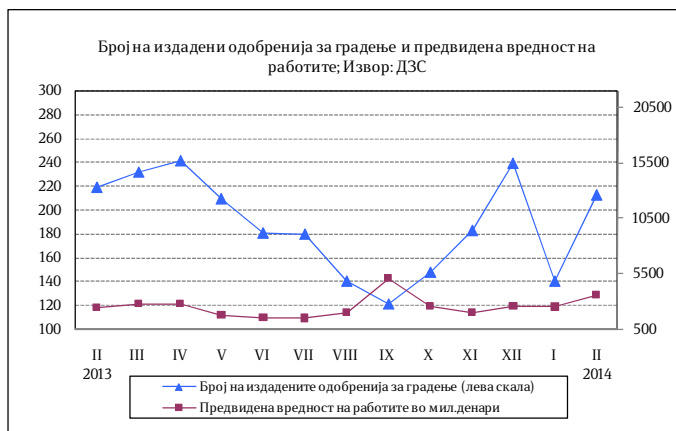
Во секторот Рударство и вадење камен регистриран е пад на бројот на работниците од 0,8%, како резултат на намалувањето на бројот на работниците во гранката Вадење јаглен и лигнит (2,4%), додека раст на бројот на работници е забележан во гранките Вадење други руди и камен (0,4%) и Вадење руди на метал (0,3%).

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во февруари 2014 година во однос на февруари 2013 година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи за 75,4%, Нетрајни производи за широка потрошувачка за 4,4%, Трајни производи за широка потрошувачка за 3,3%, и Интермедијарни производи,

освен енергија за 0,9%, додека намалување на бројот на работници има кај групата Енергија за 1,8%.

Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

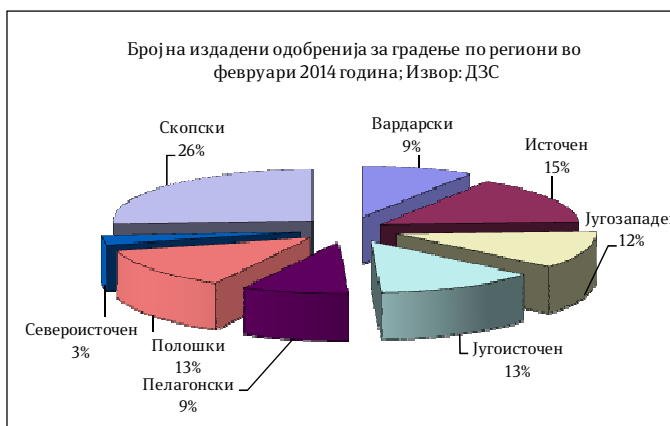
Во февруари 2014 година беа издадени 212 одобренија за градба, што претставува намалување од 3,2% во однос на истиот месец од претходната година. Вкупниот број издадени одобренија за градење е зголемен за 51,4% во однос на јануари 2014 година, кога беа издадени 140 одобренија.

Предвидената вредност на објектите според издадените одобренија за градење во февруари изнесува 3.522 милиони денари, што претставува зголемување за 47,0% во однос на февруари 2013 година. Во однос на јануари 2014 година, вредноста на објектите бележи зголемување за 43,3%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренија за градење, 147 (или 69,3%) се наменети за објекти од високоградба, 33 (или 15,6%) за објекти од нискоградба и 32 (или 15,1%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 212 издадени одобренија за градба, за 141 (или 66,5%) објект како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 71 објект (или 33,5%) инвеститори се деловни субјекти.

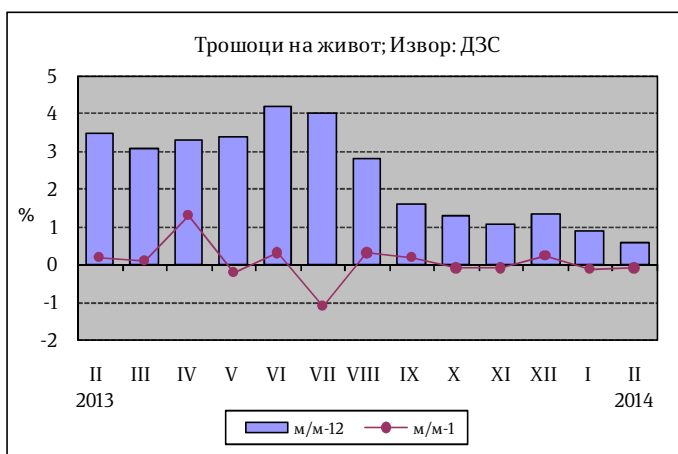
Во февруари 2014 година предвидена е изградба на 445 стана, со вкупна корисна површина од 37.313м². Бројот на предвидени станови за изградба е намален за 24,2% во однос на истиот месец од 2013 година, а за 29,6% во однос на јануари 2014 година.

Анализирано по региони, во февруари 2014 година најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 56, од кои 29 одобренија се издадени за инвеститори - физички лица и 27 за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Североисточниот регион - 6, од кои 4 одобренија се издадени за инвеститори - физички лица и 2 за инвеститори - деловни субјекти.

Анализирано на кумулативна основа, во периодот јануари – февруари 2014 година најмногу одобренја за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 101, од кои 59 одобренја се за инвеститори - физички лица, а 42 за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренја има во Североисточниот регион, односно 21 одобрение, од кои 18 се за инвеститори - физички лица, а 3 за инвеститори - деловни субјекти.

Инфлација

Годишната стапка на инфлација во февруари 2014 година, измерена според Индексот на трошоците на животот, изнесува 0,6%, со што продолжува трендот на доста ниска инфлација забележан во текот на последниот квартал од претходната година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари - февруари 2014 година изнесува 0,7%.

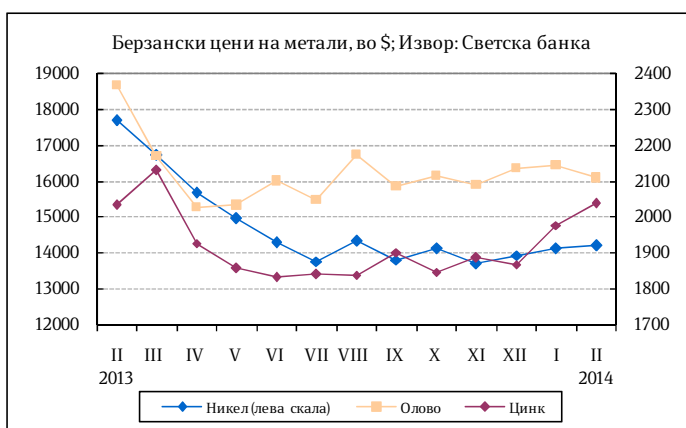
На годишна основа, категоријата Храна и безалкохолни пијалаци, која има најголемо учество при пресметката на Индексот на трошоците на живот, забележа раст од 0,7%. Највисок годишен раст на цените во февруари е регистриран во категоријата Здравје од 13,1%. Раст на цените е регистриран и во следните категории: Алкохолни пијалаци и тутун од 5,5%, Комуникации од 3,9%, додека кај категориите Облека и обувки, Образование и Останати стоки и услуги регистриран е раст на цените од 0,2%. Намалување на цените е регистрирано кај категориите Домување, вода, електрика, гас и други горива (2,6%), Транспорт (1,4%), Ресторани и хотели (1,2%), Рекреација и култура (1,0%) и Мебел, покуќнина и одржување на покуќнината (0,7%).

На месечна основа, инфлацијата во февруари 2014 година забележа пад од 0,1%. Цените во категориите Храна и безалкохолни пијалаци и Образование останаа непроменети. Позначителен пад на цените е забележан во категориите Рекреација и култура од 1,8% и Ресторани и хотели од 1,2%. Месечен пад на цените е забележан и во категориите Транспорт од 0,4%, Облека и обувки од 0,3%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнината од 0,2%, и Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,1%. Раст на цените на месечна основа е забележан во следните категории: Комуникации од 0,9%, Алкохолни пијалаци и тутун и Здравје од 0,2% и Останати стоки и услуги од 0,1%.

Цените на мало во февруари 2014 година во однос на февруари 2013 година се повисоки за 0,4%. Споредено со претходниот месец, цените на мало во февруари 2014 година се намалени за 0,5%.

Берзански цени

Во февруари 2014 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа раст од 1,3% во однос на претходниот месец и изнесуваше 108,8 долари за барел. Споредено со февруари 2013 година, цената на нафтата е пониска за 6,6%. Во февруари, цената на природниот гас се зголеми за 11,6% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз во февруари 2014 година се тргуваше со просечна цена од 14.204 долар за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен раст на цената од 0,7%. Споредено со февруари 2013 година, цената на никелот е пониска за 19,7%. Во рамки на основните метали, во февруари се забележува месечно намалување на цената на бакарот од 2,0%, алуминиумот од 1,9%, оловото од 1,6% и цинкот од 0,1%, додека раст на цената забележа калајот од 3,4%. Цената на железната руда во февруари забележа месечен пад од 5,3%. Кај благородните метали е забележано месечно зголемување на цената на среброто од 4,9% и на златото од 4,5%, додека пад на цената од 0,8% забележа платината.

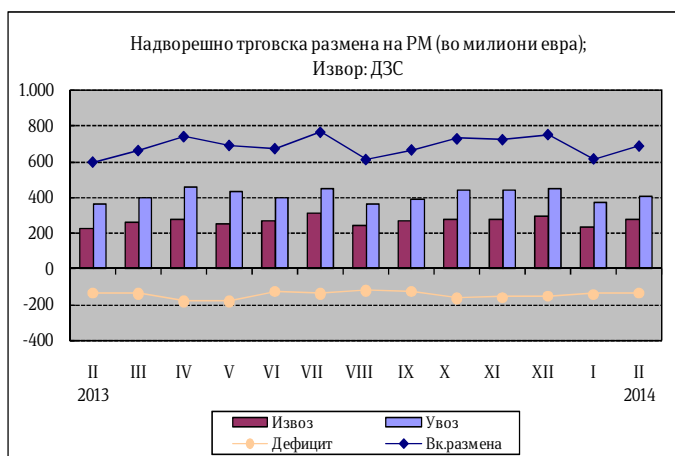
Во февруари 2014 година во однос на јануари 2014 година цената на пченицата на светските берзи се зголеми за 6,1%, а на пченката за 5,7%. Цената на јагнешкото месо во февруари забележа месечен раст од 3,2%.

2. Надворешно - трговска размена

Вкупната надворешно - трговска размена во првите два месеца во 2014 година изнесува 1.296,3 милиони евра, што претставува зголемување за 8,1% во однос на истиот период од 2013 година.

Извоз

Во периодот јануари - февруари 2014 година, физичкиот обем на извозот бележи раст од 6,3% во однос на истиот период од 2013

година, а вредноста на извезените стоки изнесува 510,9 милиони евра и бележи раст од 10,9% (50,3 милиони евра) во однос на периодот јануари - февруари 2013 година.

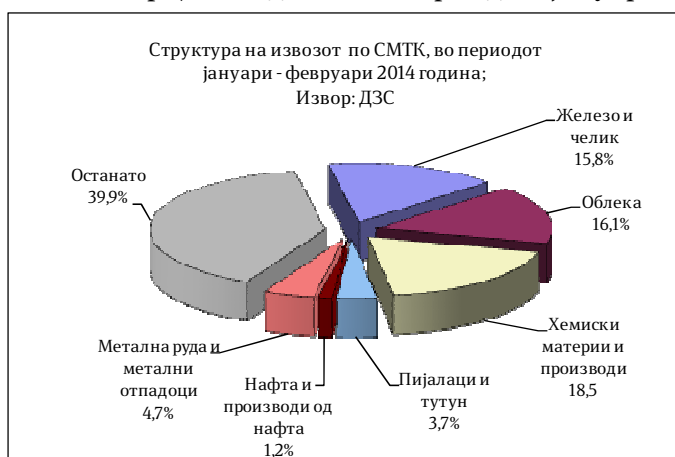
Анализирано на месечно ниво, во февруари 2014 година извозот бележи нагорно поместување од 17,1% (40,2 милиони евра) во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на извозот во февруари 2014 година бележи месечен раст од 8,1%,

што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (9,0 п.п.) врз извозот во овој месец.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - февруари 2014 година се: хемиски материи и производи 18,5%, облека 16,1%, железо и челик 15,8%, метална руда и отпадоци од метал 4,7%, пијалаци и тутун 3,7% и нафта и производи од нафта 1,2%. Овие шест групи производи сочинуваат 60,1% од вкупниот извоз на државата.

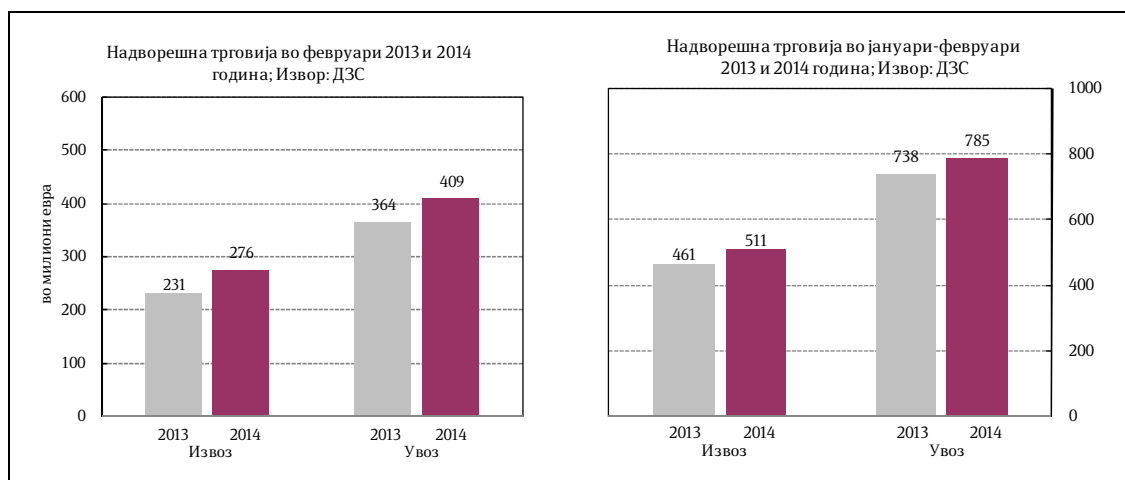
Во првите два месеца од 2014 година, гледано по економска намена, најголемо учество во извозот имаат: стоки за индустриски набавки (49,0%), потоа следуваат стоки за широка потрошувачка (22,0%), производи за инвестиции без транспортна опрема (13,3%), храна и пијалаци (8,5%), транспортна опрема (6,0%) и горива и мазива (1,2%).

Извоз на железо и челик *)				
	I - II - 2013	I - II - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 T	89,7	85,1	-4,6	-5,1
Мил. ЕУР	93,2	80,9	-12,3	-13,2
Мил.\$	124,0	110,4	-13,7	-11,0

Увоз на железо и челик*)				
	I - II - 2013	I - II - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 T	121,6	72,3	-49,3	-40,5
Мил. ЕУР	56,3	36,2	-20,2	-35,8
Мил.\$	75,0	49,3	-25,7	-34,2

*)Претходни податоци

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; машини и апарати за филтрирање или пречистување

други гасови со каталитичка постапка; фероникел; феросилициум; сетови на спроводници за палење и други сетови на спроводници за возила, воздухоплови или бродови; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; машки кошули од памук; иницијатори на реакција, забрзувачи на реакција и каталитички препарати; моторни возила за превоз на десет или повеќе лица, вклучувајќи го и возачот; плоснато валани производи од железо или нелегиран челик со ширина 600 мм или поголема, платинирани или превлечени; руди на олово и концентрати; и друго.

Увоз

Увезените количини стоки во периодот јануари - февруари 2014 година се намалени за 20,3% во однос на периодот јануари - февруари претходната година, а нивната вредност изнесува 785,4 милиони евра, што претставува зголемување за 6,4% (47,3 милиони евра) во однос на истиот период од 2013 година.

Анализирано на месечно ниво, во февруари 2014 година увозот бележи раст од 8,6% (32,4 милиони евра) во однос на претходниот месец.

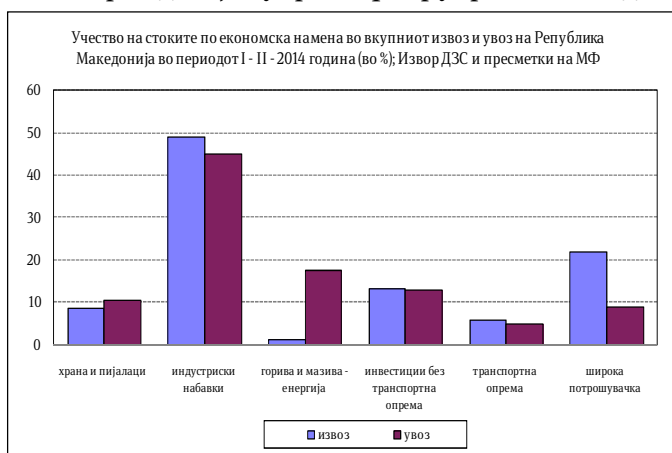
Сезонски прилагоденото движење на увозот во февруари 2014 година бележи месечен раст од 6,9%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (1,8 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - II - 2013	I - II - 2014	Салдо	Стапки во%		I - II - 2013	I - II - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 T	22,9	13,5	-9,4	-41,2	.000 T	110,7	120,4	9,7	8,8
Мил. ЕУР	13,5	6,1	-7,4	-54,5	Мил. ЕУР	77,1	75,8	-1,4	-1,8
Мил.\$	17,9	8,4	-9,5	-53,3	Мил.\$	102,4	103,3	0,8	0,8

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари - февруари 2014 година, покрај обоените метали отпаѓа на нафта; предиво, ткаенини и текстилни производи; електрични машини, апарати и делови; железо и челик; електрична енергија; друмски возила; и друго.

Гледано по економска намена, во периодот јануари - февруари 2014 година најголемо учество во увозот имаат: стоки за индустриски набавки (45,0%), потоа следуваат горива и мазива (17,7%), храна и пијалаци (10,4%), производи за инвестиции без транспортна опрема (12,9%), стоки за широка потрошувачка (9,0%) и транспортна опрема (4,9%).

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; паладиум: необработен или во прав; нафтени

гасови и други гасовити јагленоводороди; генераторски агрегати кои работат на ветар; керамички производи за лабораториска, хемиска или друга техничка употреба; масла за ложење со содржина на сулфур по маса што надминува 0,1%, но не надминува 1%; топло валани производи со дебелина помала од 3 мм; премачкувачки средства (бои и лакови); и друго.

Извоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I - II - 2013	I - II - 2014	Салдо	Стапки во%		I - II - 2013	I - II - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 Т	1,0	1,8	0,9	89,8	.000 Т	3,7	3,9	0,2	5,0
Мил. ЕУР	68,5	94,7	26,2	38,3	Мил. ЕУР	10,7	9,7	-0,9	-8,8
Мил.\$	91,5	129,4	37,9	41,4	Мил.\$	14,3	13,3	-1,0	-6,8

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првите два месеца во 2014 година трговскиот дефицит се стесни за 2,9 милиони евра или 1,1% во однос на периодот јануари - февруари минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: стеснувањето на негативното салдо во размената со стоки за инвестиции без транспортна опрема, транспортна опрема, храна и пијалаци и стоки за широка потрошувачка додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со стоки за индустриски набавки и горива и мазива.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - февруари 2014 година споредено со истиот период од 2013 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 27, ЕФТА, Организација на земјите - извознички на нафта и нафтени деривати и Заедница на независни држави, додека пад има кај групациите: Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија и Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот регион. Извозот во ЕУ бележи раст од 23,7% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 13,5%.

Во првите два месеца од 2014 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период од претходната година се зголемила за 24,8%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 8,1 п.п. и изнесува 71,2%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 27) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 80,8%, а увозот на стоки со 64,9%.

Во периодот јануари - февруари 2014 година, 91,4% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Србија и Кина, а потоа следуваат: Турција, Русија, Данска, Чешка, Швајцарија, Романија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Белгија и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 74,2% од трговската размена во периодот јануари - февруари 2014 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - февруари 2013 година претставува зголемување од 3,9 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 88,2% и 65,1%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 8,0 п.п., а кај увозот е зголемена за 1,0 п.п во однос на периодот јануари - февруари 2013 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ													
1- II - 2013						1- II - 2014						апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
увоз	валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%		
ЕУР	407,5	474.804.101	61.5996	29.247.742.685	64,1	419,6	510.458.692	61,6821	31.486.164.106	65,1	35.654.592	7,5	
УСД	434,9	217.132.665	46,0427	9.997.374.150	21,9	251,6	203.865.516	45,2280	9.220.429.565	19,1	-13.267.149	-6,1	
ГБП	0,5	82.429.787	71,5578	5.898.494.193	12,9	0,7	96.747.755	74,8104	7.237.738.268	15,0	14.317.969	17,4	
ЕУР+УСД+ГБП	842,9			45.143.611.028	86,0	671,9			47.944.331.939	99,2			
вк извоз:	844,2			45.612.844.210	100,0	673,2			48.352.455.729	100,0		6,0	

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

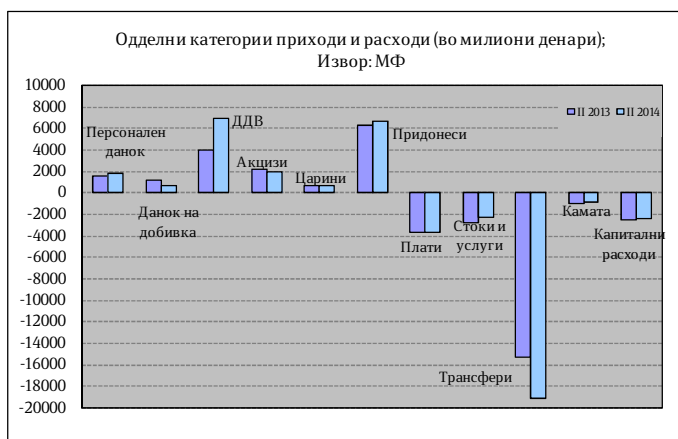
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Вкупните приходи на Буџетот во јануари и февруари 2014 година изнесуваат 21.072 милиони денари, односно 4,3% од БДП, што претставува за 11,3% поголемо остварување во однос на 2013 година.

Даночните приходи за овие два месеца изнесуваат 11.987 милиони денари, односно 2,4% од БДП и во однос на истиот период од 2013 година се зголемени за 20,3%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 6.825 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој месец е доминантно и изнесува 56,9%. Акцизите се остварени во износ од 1.879 милиони денари (учество од 15,7% во даночните приходи). Така, од овие два данока се остварени приходи од 8.704 милиони денари, односно 72,6% од вкупните даночни приходи (1,8% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 9.565 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 2.740 милиони денари (бруто наплатата е пониска за 2,6%, додека повратот по основ на ДДВ е за 53,5% понизок споредено со истиот период од 2013 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 2,2%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува пад од 5,2%, учеството на ДДВ донациите е мало (1,4%) и забележува поголемо остварување за 113,8%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите од персоналниот данок изнесуваат 1.781 милиони денари и забележуваат раст од 16,2% на годишна основа, при што околу 2/3, односно 65,5% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања, додека 8,0% приходи по основ на договор на дело. Споредено со истиот период од 2013 година, приходите од данокот од добивка во износ од 642 милиони денари забележаа пад од 43,6%, што е главно резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации и по исплатена дивиденда и друга распределба од добивката. Приходите од ДДВ забележаа рекорден раст од 73,8%, додека акцизите забележаа пад, односно помало остварување за 12,2%. Приходите од царина беа остварени во износ од 654 милиони денари и забележаа незначително намалување од 0,5%. Приходите од други даноци изнесуваа 206 милиони денари.

Неданочните приходи беа остварени во износ од 1.785 милиони денари и во однос на истиот период од 2013 година забележаа пад од 4,5% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 142 милиони денари, што претставува намалување од 40,1% во однос на истиот период од претходната година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 237 милиони денари, односно за 35,4% помалку во однос на истиот период лани.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 6.592 милиони денари, што е за 5,4% повеќе споредено со истиот период од 2013 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за здравствено осигурување и кај придонесите за вработување од 5,6%, додека кај придонесите за пензиско осигурување зголемувањето на наплатата изнесува 5,3%.

Буџетски расходи

Во јануари и февруари 2014 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 28.630 милиони денари, односно 5,8% од БДП, што е за 12,2% повеќе во однос на 2013 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 26.143 милиони денари се зголемени за 13,8% во однос на истиот период од 2013 година и учество од 5,3% во БДП.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 19.118 милиони денари (3,9% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 3.783 милиони денари. Во вкупните расходи на

Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 13,2% и во однос на 2013 година се зголемени за 1,3%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 2.363 милиони денари и споредено со истиот период од 2013 година се намалени за 15,7%.

Трансферите забележаа зголемување од 24,4% споредено со истиот период од 2013 година и истите учествуваа со 66,8% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 12.293 милиони денари, забележаа раст од 4,6% и учествуваа со 42,9% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 7.683 милиони денари, зголемување од 5,7% споредено со истиот период од 2013 година и учество од 26,8% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 23,3%. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 2.391 милиони денари, беа реализирани за 0,8% помалку во однос на истиот период од претходната година.

Каматите се реализирани во износ од 879 милиони денари, што е за 16,8% помалку во споредба со истиот период од 2013 година. Ваквото намалување е поради исплатата на доспеаните обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 9,5%, додека за странство беа намалени за 25,0%.

Во анализираниот период средствата за капиталните расходи беа реализирани на ниво од 0,5% од БДП.

Буџетско салдо

Во периодот јануари- февруари 2014 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 7.558 милиони денари, што претставува 1,54% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет изнесува 7.292 милиони денари и претставува 1,49% од БДП.

4. Социјален сектор

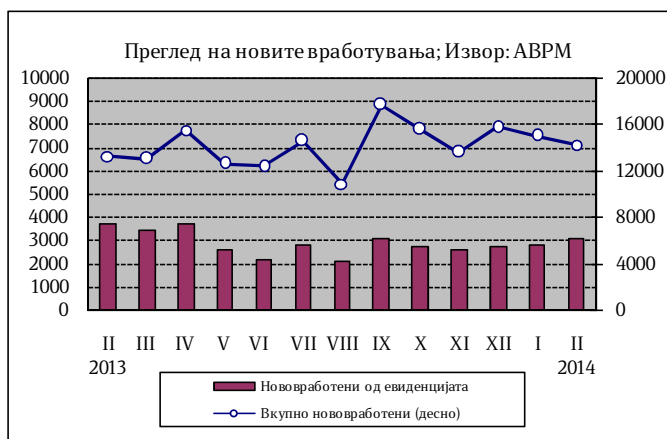
Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ¹

Во првите два месеца од 2014 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 29.146 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 44,3% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено

¹ Со изменувањето и дополнувањето на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на Република Македонија бр. 114/2012) извршени се измени и во делот на евиденцијата на невработените лица. Со овој Закон утврден е основ за воспоставување и водење две евиденции и тоа евиденција на невработени лица и евиденција на други лица кои се пријавуваат во Агенцијата за вработување.

време и за вршење сезонски работи. Споредено со февруари 2013 година, бројот на нови засновани работни односи е поголем за 10,6%.

Во текот на февруари засновани се 14.210 нови работни односи, од кои 21,3% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во февруари изнесува 5.356, од кои 55,6% претставуваат нови засновани работни односи.

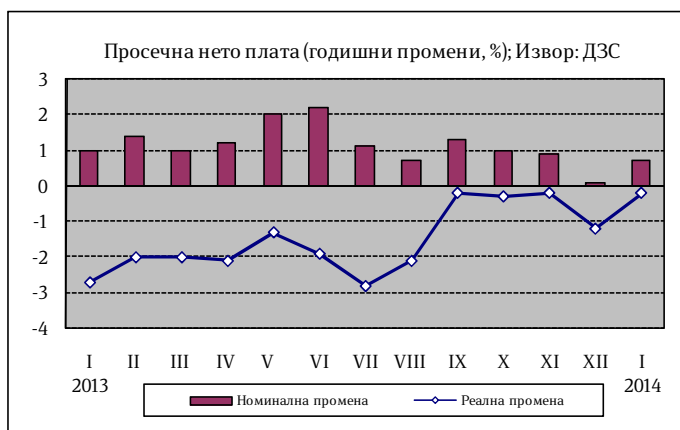

Во февруари 2014 година во Агенцијата е регистриран прилив од 9.752 лица, од кои 29,6% се лица на кои им престанал работниот однос. Така, во февруари 2014 година бројот на регистрирани невработени лица изнесува 101.854, а бројот на други невработени е 119.787.

Најголем дел од невработените, односно 72,8% се од урбани средини (градско население), а 57,6% се мажи. Анализирани според степенот на образование, поголемиот дел, односно 45,1% од невработените се без образование, со основно образование или со непотполно средно образование, 34,9% се со завршено средно образование, додека 19,9% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 50,4% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 40,4% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 15,2% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во јануари 2014 година изнесува 31.236 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 21.327 денари.

На месечна основа, во јануари 2014 година просечните бруто и нето плата бележат номинален пад од 0,8%, а реално истите се пониски за 0,7%.

Во јануари 2014 година во однос на јануари 2013 година, просечната бруто плата бележи номинален раст од 0,5%, додека реално таа е пониска за 0,4%. Просечната нето плата номинално е повисока за 0,7%, додека на реална основа бележи пад од 0,2%.

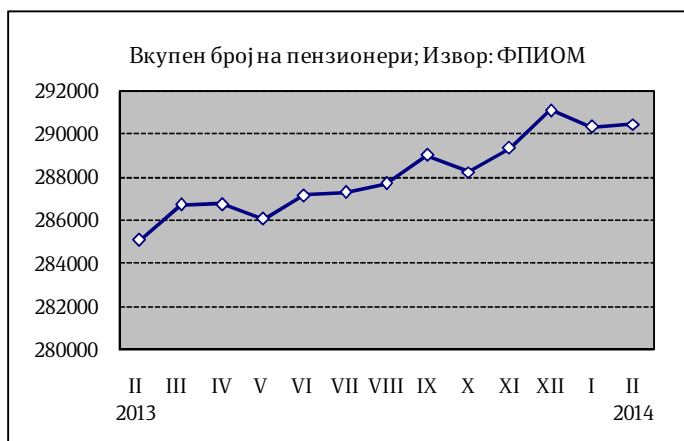
Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во декември 2013 година во однос на декември 2012 година се забележува во секторите: Транспорт и складирање (8,2% бруто плата и 7,3% нето плата), Градежништво (4,2% бруто плата и 4,0% нето плата) и Финансиски дејности и дејности на осигурување (3,6% бруто плата и 4,0% нето плата).

Намалување на просечната месечна исплатена бруто-плата по вработен во однос на претходниот месец е забележано во секторите: Други услужни дејности (7,0% бруто плата и 7,2% нето плата), Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли (4,0% бруто плата и 3,5% нето плата) и Административни и помошни услужни дејности (2,8% бруто плата и 3,6% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во јануари 2013 година изнесува 1,5% и е за 0,5 п.п. понизок во однос на истиот месец од претходната година, а во однос на декември 2013 година истиот е понизок за 0,3 п.п.

Пензии

Во февруари 2014 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 290.488 пензионери, што претставува зголемување од 1,9% во однос на истиот месец од 2013 година. Во однос на јануари 2014 година бројот на корисници на пензија е поголем за 151 лице. Од вкупниот број пензионери, 58,4% се корисници на старосна пензија, 26,5% на семејна пензија и 15,3% на инвалидска пензија.

За исплата на пензиите во февруари 2014 година потрошени се 3.511,77 милиони денари, што претставува 56,6% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во февруари 2014 година изнесува 12.420 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 8,5%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јануари 2014 година (последни расположливи податоци) изнесува 55,4%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

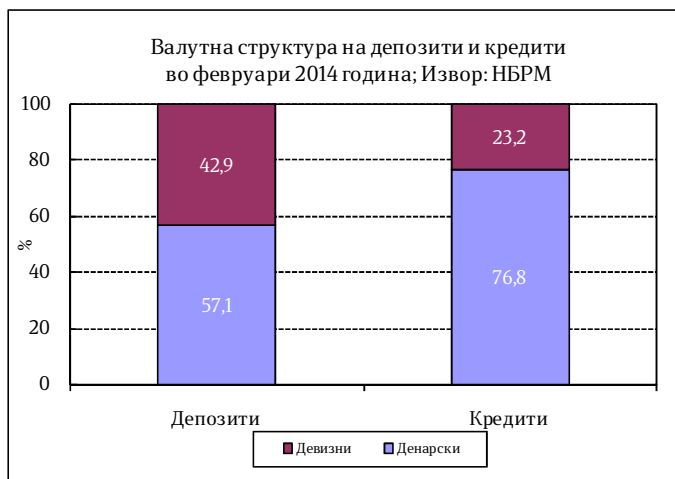
Во февруари 2014 година примарните пари³ забележаа засилен раст на годишно ниво од 3,5%, наспроти растот од 1% минатиот месец, како резултат на

² Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

растот на готовите пари во оптек од 11,7%, во услови на пад на вкупните ликвидни средства на банките од 2,3%.

На месечна основа, примарните пари забележаа раст од 1,5%, како резултат на растот на готовите пари во оптек од 4,1%. Вкупните ликвидни средства на банките се намалија за 0,5%.

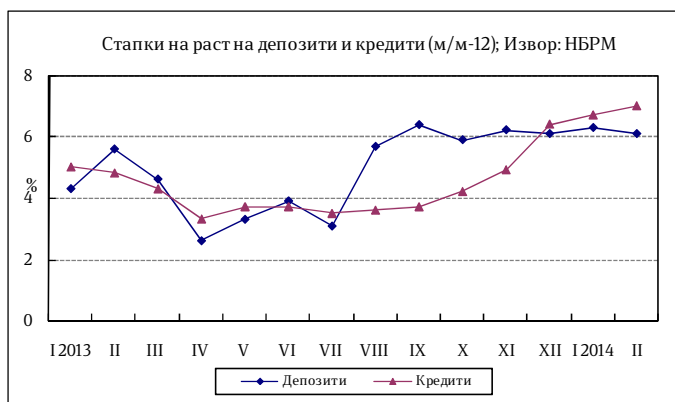
Во февруари 2014 година, Народна банка на Република Македонија, во услови на стабилни движења, ја задржа каматната стапка на благајничките записи на нивото од 3,25%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во февруари 2014 година се зголеми за 1,4% на месечна основа, најмногу како резултат на порастот на депозитите на домаќинствата од 1,5% и на претпријатијата од 1%. Од аспект на валутата, растот го водат депозитите во домашна валута кои се зголемија за 2,3%, додека депозитите во странска валута се зголемија за 0,2%.

На годишна основа, вкупните депозити во февруари 2014 година остварија раст од 6,1%, наспроти растот од 6,3% во јануари 2014 година. Од аспект на секторот, депозитите на домаќинствата бележат раст од 8%, додека депозитите на претпријатијата се намалија за 0,6%.

Од аспект на валутата, во февруари 2014 се забележува раст од 11,3% на депозитите во домашна валута, додека депозитите во странска валута се непроменети. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 25,6%, а краткорочните депозити се намалија за 3%.

Кредити на банките

Во февруари 2014 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа забележаа раст од 0,4% (наспроти растот од 0,3% во јануари), во услови на раст на кредитите кон домаќинствата од 0,4%.

³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

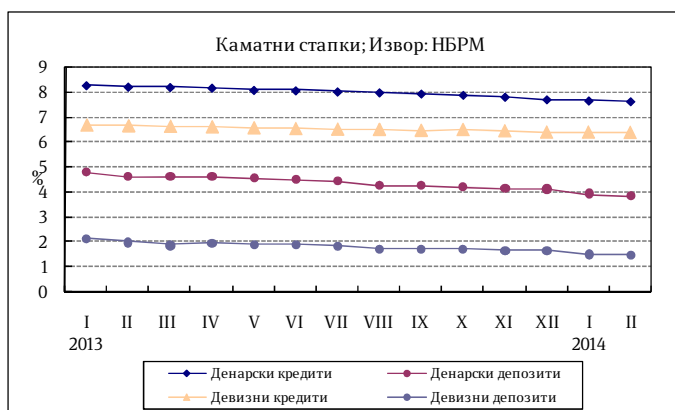
⁴ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата.

Депозитите кон приватните претпријатија се зголемија за 0,3%. Од аспект на валутната структура, и денарските и девизните кредити се зголемија за 0,4%.

На годишна основа, во февруари вкупните кредити остварија засилен раст од 7% (во јануари растот изнесуваше 6,7%). Според валутата, новото кредитирање е целосно во домашна валута. Имено, кредитите во домашна валута остварија засилен раст од 9,3% (во јануари забележаа раст од 8,9%), додека оние во странска валута се зголемија за 0,2%. Анализирани според секторот, кредитите кон претпријатијата регистрираа раст од 4,3%, додека кредитите на домаќинствата се зголемија за 10,8%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 8,5%, додека краткорочните кредити се повисоки за 5,1%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во февруари 2014 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 7,3% и е на истото ниво од претходниот месец. Во однос на истиот месец од 2013 година таа е пониска за 0,5 п.п.. Каматната стапка на денарските кредити се намали за 0,1 п.п. и изнесува 7,6%, додека каматната стапка на девизните кредити е непроменета и изнесува 6,4%.

Вкупната каматна стапка на депозитите изнесува 2,6% и е на нивото од минатиот месец, додека во однос на февруари претходната година оваа стапка е пониска за 0,6 п.п. Каматната стапка на денарските депозити се намали за 0,1 п.п. на месечно ниво и изнесува 3,8%, додека таа на девизните депозити е непроменета и изнесува 1,5%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на февруари 2014 година изнесуваа 1.987 милиони евра и во однос на претходниот месец се повисоки за 7,9 милиони евра, додека во однос на февруари 2013 година се пониски за 257,1 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Ана Николова

Ангела Васовска

Анета Дудеска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Контролирал: Д-р Сања Киковска- Георгиевска

Одобрил: Јордан Трајковски

Скопје, април 2014 година